

Κίμων Ρηγόπουλος

Σε μια κοινωνία ανθρώπων όπου η δεισιδαιμονία εκτοπίζει την έλλογη συνεννόηση και ο παράλογος φόβος γίνεται επικράτεια, η απάντηση στο ερώτημα *γιατί αυτό* είναι: *γιατί έτσι*. Βροντώδες και πρωτόγονο επιβάλλεται ως κανόνας και τιμωρία.

Το δικό μας *γιατί αυτό* επιστρέφεται στους επίδοξους νεκροθάφτες μας μόνο ως υπερήφανη απάντηση: *γιατί αυτό είναι το δίκαιο*.

Η Νικόλ Κίντμαν είναι μια πασίγνωστη ηθοποιός και ο Γιώργος Λάνθιμος ένα «εισαγωγής» εξαγωγίμο σκηνοθετικό προϊόν μας. Ο έλληνας σκηνοθέτης την επέλεξε ως πρωταγωνίστρια της ταινίας του με τον τίτλο: **The Killing of the Sacred Deer** (Ο θάνατος του ιερού ελαφιού). Μέχρις εδώ όλα καλά. Ένας διεθνώς αναγνωρισμένος σκηνοθέτης μας συναντά ένα υπέρλαμπρο άστρο του κινηματογράφου. Τα φλας αστράφτουν, αυτοί περπατούν πάνω στο κόκκινο χαλί και τα υπόλοιπα τα κανονίζει, δηλαδή τα χειραγωγεί ασφυκτικά, η κινηματογραφική βιομηχανία. Πράγματα γνωστά που συντελούνται σ' ένα τελετουργικό ντεκόρ παραδοσιακό και με μια γκλαμουριά που οι επιστρώσεις τού μακιγιάζ της αδυνατούν να κρύψουν την ιστορική της κόπωση. Εδώ δεν πρόκειται να ασχοληθώ με την κριτική της ταινίας, αφού εξάντλησε προ πολλού τον κύκλο της στη χώρα μας.

Αυτό που μου κίνησε το ενδιαφέρον είναι μια συνέντευξη που παραχώρησε η ηθοποιός και στην οποία περιγράφει τη συνεργασία της με τον σκηνοθέτη. Η Κίντμαν, αφού δηλώνει «υπνωτισμένη» από το σενάριο και την προσωπικότητα του σκηνοθέτη, τοποθετεί στο άφατο το κλειδί της μαγικής συνάντησής της με αυτόν: *«Τον ρωτούσα γιατί αυτό κι εκείνος δεν μου απαντούσε»*. Στο βασίλειο του σκηνοθέτη αυτές οι μικρές απορίες των «εκτελεστών» μένουν αναπάντητες. Γιατί αυτό; Γιατί έτσι. Οι ηθοποιοί δηλώνουν διαθεσιμότητα και ο σκηνοθέτης γίνεται χρήστης αυτής της διαθεσιμότητας και καταχραστής της. Και έτσι όλα παίρνουν το δρόμο τους. Στο δρόμο της κατασκευασμένης επιτυχίας κανείς δεν ρωτά γιατί πέτυχε. Απλώς απολαμβάνει το μερίδιο της επιτυχίας που του αναλογεί γιατί δεν πρέπει να είναι αχάριστος. Ακριβώς όπως ένα παιδί ξετυλίγει το δώρο της νονάς χωρίς να αναρωτιέται αν το δικαιούται. Όμως τι γίνεται όταν το αναπάντητο *«γιατί αυτό»* δεν διασκεδάζεται με κάποιο δώρο εξ ουρανού ή με κάποια κατασκευασμένη επιτυχία; Όταν η απουσία απάντησης στο αιωρούμενο *«γιατί αυτό»*, δεν ανακουφίζεται με το *«κοιμήσου εσύ κι η τύχη σου δουλεύει»*; Όταν το *«γιατί αυτό»* γίνεται η οίμωγή της πτώσης *–«γιατί θεέ μου»–* και ο απορημένος θρήνος της απώλειας των κεκτημένων *–«γιατί αυτό σε μένα θεέ μου»*;

Σε μια κοινωνία ανθρώπων όπου η δεισιδαιμονία εκτοπίζει την έλλογη συνεννόηση και ο παράλογος φόβος επικρατεί, η απάντηση είναι: *«γιατί έτσι»*. Αυτό το βροντώδες και πρωτόγονο *«γιατί έτσι»* επιβάλλεται ως κανόνας και τιμωρία. *«Όταν θέλεις κάτι πάρα πολύ όλο το σύμπαν συνωμοτεί μαζί σου για να συμβεί»*, έγραψε κάποτε ο Κοέλιο για να καταντήσει κι αυτό, έτσι αποσπασμένο από τα συμφραζόμενά του, ένα σύνθημα αντεστραμμένης μοιρολατρίας. Γιατί δεν τα κατάφερα; Μήπως δεν το ήθελα και τόσο πολύ; Λες να μη γύρισα όσο επιδέξια θα έπρεπε τον τροχό της τύχης και τώρα με εκδικούνται οι εφιάλτες μου, μοίρα κακομοίρα μου; Μια απόγνωση εν κενώ, έξω από κοινωνικές αναφορές και συντεταγμένες. Ένα τσουνάμι που παρασύρει τον μισοπνιγμένο κι αυτός, γαμώ την ατυχία του, όντας καραφλός δεν μπορεί να πιαστεί ούτε απ' τα μαλλιά του.

Ο φόβος πάντα θα φυλάει τα έρμα, μέχρις ότου τα έρμα εγκαταλείψουν την ερημία τους και αρθρώσουν **λόγο πληθυντικό**. Όχι με μια κίβδηλη μετάνοια που δεν πείθει ούτε τους ίδιους τους μετανοούντες, όχι ψιθυρίζοντας προσευχές με το ιδρωμένο κομποσκοίνι στα χέρια μας, όχι συμφιλιωμένοι με τον καταρράκτη της απόγνωσης που κάνει το είδωλο θολό και το οχυρό μακρινό και απόρθητο.

Το «γιατί έτσι μου αρέσει» του κάθε αφασικού μας άφησε χρόνους. Ήταν το αποτύπωμα ενός αλλήθωρου μικρομεγαλισμού που στόμωσε, αντί πινακίου φακής, συνειδήσεις. Τώρα είναι το διευθυντήριο που ασύδοτο βρυχάται: «γιατί έτσι μας αρέσει» και μόνο αυτή την απάντηση καταδέχεται να δώσει. Το δικό μας «γιατί αυτό;», απαλλαγμένο από μια νωχελική και ψεύτικη νοσταλγία, από το καθηλωτικό παράπονο του ανήμπορου, δεν μπορεί πια να παραμένει ένα ερώτημα ορφανό. Το δικό μας «γιατί αυτό;» επιστρέφεται στους επίδοξους νεκροθάφτες μας μόνο ως υπερήφανη απάντηση: «γιατί αυτό είναι το δίκαιο». Θέλει «αρετή και τόλμη» αλλά, κυρίως, της τόλμης την αρετή.

Πηγή: το νέο ανανεωμένο **PRIN**